

คู่มือประกอบการศึกษา

หมวดวิชาที่ ๑

ความมั่นคงแห่งชาติ

หลักสูตรเพิ่มวิชา

กองวิชาความมั่นคงและวิชาพิเศษ
ฝ่ายวิชาการ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ
พ.ศ.๒๕๕๒

บันทึกการเปลี่ยนแปลง/แก้ไข

ลำดับที่	รายการแก้ไข	ว.ด.ป.ที่แก้ไข	หน่วย/ผู้แก้ไข	หมายเหตุ

* **หมายเหตุ** เอกสารฉบับนี้ที่ได้รับการปรับปรุงล่าสุด สามารถจะหาอ่านและโหลดได้จากอินเทอร์เน็ตของฝ่ายวิชาการ ยศ.ทร. ภายใต้เมนูกองวิชาความมั่นคงและวิชาพิเศษ หรือภายใต้เมนู Downloads ของฝ่ายวิชาการ

คำนำ

คู่มือประกอบการศึกษาระดับนี้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมการศึกษาและค้นคว้าของ นายทหารนักเรียนหลักสูตรเพิ่มวิชา สำหรับหมวดวิชาความมั่นคงแห่งชาติ โดยมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ ความสำคัญ ความมุ่งหมาย ขอบเขตการศึกษา สาระสังเขปการศึกษา และเอกสารอ่านประกอบเพิ่มเติมในแต่ละ หัวข้อวิชา รวมทั้งแนวความคิด การปฏิบัติของนายทหารนักเรียน คำแนะนำ และประเด็นคำถามสำคัญที่นายทหาร นักเรียน ควรศึกษาทำความเข้าใจก่อนเข้ารับการศึกษาและหลังจากได้รับการศึกษาในแต่ละหัวข้อวิชา เพื่อสามารถ ประเมินความสำเร็จการศึกษาได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการศึกษา อภิปราย หรือการสัมมนาอีกด้วย

กองวิชาความมั่นคงและวิชาพิเศษ ฝ่ายวิชาการ หวังว่าคู่มือประกอบการศึกษาระดับนี้จะ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนายทหารนักเรียน หลักสูตรเพิ่มวิชา หากพบข้อบกพร่องหรือมีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมประการใด กรุณาติดต่อหรือแจ้งโดยตรงที่กองวิชาความมั่นคงและวิชาพิเศษ ฝ่ายวิชาการ เพื่อรวบรวม และปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

กองวิชาความมั่นคงและวิชาพิเศษ
ฝ่ายวิชาการ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ
สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๒

คู่มือประกอบการศึกษา
หมวดวิชา ความมั่นคงแห่งชาติ

คำนำ.....	ก
หมวดวิชา ความมั่นคงแห่งชาติ.....	๑
ชุดวิชา ความมั่นคงแห่งชาติ.....	๕
หัวข้อวิชา ความมั่นคงแห่งชาติเบื้องต้น	๖
หัวข้อวิชา พื้นฐานยุทธศาสตร์ความมั่นคง	๑๐
หัวข้อวิชา กำลังอำนาจแห่งชาติ.....	๑๓
ชุดวิชา ทหารและกิจการระหว่างประเทศ.....	๑๕
หัวข้อวิชา องค์การระหว่างประเทศกับความมั่นคงแห่งชาติ	๑๖
หัวข้อวิชา ทหารและกิจการระหว่างประเทศ.....	๑๘
หัวข้อวิชา แก้ปัญหาชายบุคคล	๒๑

หมวดวิชาที่ ๑

ความมั่นคงแห่งชาติ

(National Security)

๑. ความสำคัญ

การศึกษาความมั่นคงแห่งชาติจะเป็นพื้นฐานสำหรับนายทหารนักเรียนเพื่อนำไปใช้ในการทำความเข้าใจและวิเคราะห์ความเป็นไปของสถานการณ์ระหว่างประเทศและในประเทศด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและสามารถนำมาเชื่อมต่อกับความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ต่อไป แต่เนื่องจากความหมายของความมั่นคงมีความหมายที่กว้างและเปลี่ยนแปลงได้ โดยเฉพาะความแตกต่างที่ขึ้นอยู่กับมุมมองของรัฐแต่ละรัฐ บางรัฐให้ความสำคัญของความมั่นคงไปที่การมีระบบป้องกันที่เข้มแข็งทัดเทียมหรือเหนือกว่ากำลังทหารของฝ่ายตรงข้าม แต่บางรัฐให้ความสำคัญกว่าการมีความมั่นคงคือการที่ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี นอกจากนี้ยังมีการให้ความหมายของความมั่นคงในมุมมองอื่นๆ อีกจนเป็นเหตุทำให้ความหมายของความมั่นคงดูเหมือนจะไม่ชัดเจน และที่สำคัญความมั่นคงมักถูกอ้างโดยรัฐบาลของรัฐต่างๆ ใน การที่จะได้รับความชอบธรรมในการดำเนินนโยบายบางอย่าง จนบางครั้งความมั่นคงถูกยกให้เป็นผลประโยชน์สำคัญของชาติ เช่น นายกรัฐมนตรี Ali Bhutto ประกาศว่า ถ้าจำเป็นประชาชนปากีสถานจะต้องกินหญ้าก็ต้องยอม เพื่อที่จะให้เทียบเท่ากับศัตรูดั้งเดิม (อินเดีย) นอกจากนี้ความกำกวมของความหมายของความมั่นคง ทำให้มีความเป็นไปได้ที่รัฐบางรัฐจะมุ่งไปที่การปกป้องความมั่นคงด้วยการเสริมสร้างแต่กำลังทหาร จนเป็นเหตุให้ประเทศอื่นรู้สึกว่าการกำลังถูกคุกคาม และจำเป็นต้องเสริมสร้างกำลังทหารให้ทัดเทียมกัน ซึ่งการทำในลักษณะนี้จะนำมาซึ่งวงจรอุบาทว์ (Vicious Circle) ความไม่ไว้วางใจกัน และนำมาซึ่งความไม่มั่นคงในที่สุด ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แม้แต่ความหมายของความมั่นคงยังมีความยุ่งยากและซับซ้อน ซึ่งถ้าไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับความมั่นคงแล้ว การดำเนินนโยบายของรัฐบาลอาจจะนำมาซึ่งความหายนะของประเทศได้

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ องค์ประกอบของความมั่นคง การตัดสินใจในระดับยุทธศาสตร์และนโยบาย การนำกำลังอำนาจแห่งชาติมาตอบสนองและเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ รวมทั้งศึกษาบทบาทของทหารในกิจการระหว่างประเทศ

๓. คำแนะนำ

คู่มือการศึกษาหมวดวิชาความมั่นคงแห่งชาติ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับนายทหารนักเรียนหลักสูตรเพิ่มวิชาในการศึกษาหมวดวิชาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเนื้อหาหลักของหมวดวิชานี้ เกี่ยวข้องกับพื้นฐาน

ความมั่นคงแห่งชาติ ความมั่นคงแห่งชาติเบื้องต้น กำลังอำนาจแห่งชาติ องค์การระหว่างประเทศกับความมั่นคงแห่งชาติ และทหารกับกิจการระหว่างประเทศ โดยหมวดวิชาความมั่นคงแห่งชาติ ประกอบด้วย ๒ ชุดวิชา (ตามรายละเอียดการศึกษา หมวดวิชาความมั่นคงแห่งชาติ) คือ

ชุดวิชา ความมั่นคงแห่งชาติ

ชุดวิชา ทหารและกิจการระหว่างประเทศ

การศึกษาในหลักสูตรเพิ่มวิชามีลักษณะเป็นการศึกษาในแบบ Active Learning ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนรู้จัก การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้เรียนจึงจะมีบทบาทอย่างมากต่อความสำเร็จของการศึกษา การเข้าฟังบรรยายนั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการศึกษาและไม่ใช่ส่วนที่สำคัญที่สุด หากแต่ส่วนสำคัญที่สุดคือการที่นายทหารนักเรียน ต้องค้นคว้าทั้งจากเอกสารอ่านประกอบ และข้อมูลจากแหล่งอื่น รวมทั้งจากภูมิหลังของนายทหารนักเรียน นำมา ประมวลกับหลักวิชาที่รับจากผู้บรรยาย เพื่อพัฒนาแนวความคิดของนายทหารนักเรียนเอง แนวความคิดที่ พัฒนาขึ้นเองนี้ นายทหารนักเรียนจะได้จากการแลกเปลี่ยนกับผู้บรรยาย ด้วยเหตุผลดังกล่าว **การเข้าฟังบรรยาย เพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอต่อความสำเร็จของการศึกษาตามหลักสูตรนี้ แต่จำเป็นอย่างยิ่ง ที่นายทหาร นักเรียนจะต้องอ่านเอกสารอ่านประกอบที่กำหนดให้ และค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมด้วย**

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาในหมวดวิชาความมั่นคงแห่งชาติประกอบด้วยการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

การบรรยาย แบ่งออกเป็นการบรรยายในห้องเรียนตามปกติ และการบรรยายพิเศษ การบรรยายในห้องเรียนจะดำเนินตามรายหัวข้อวิชาเพื่อปูพื้นฐานและเพิ่มพูนความรู้ โดยจะมีผู้บรรยายจากทั้งใน และนอก ทร. ผู้มีคุณวุฒิตรงตามหัวข้อวิชา และมีเนื้อหาการบรรยายตามขอบเขตที่กำหนดในประมวลการศึกษา เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสัมมนา รวมทั้งนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติราชการต่อไป การบรรยายพิเศษจะเป็นการร่วมฟังบรรยายร่วมกับนายทหารนักเรียนหลักสูตรอื่นๆ ของ ยศ.ทร. ในหัวข้อวิชาที่ศึกษาตรงกัน หรือในกรณีที่มีผู้บังคับบัญชา/วิทยากรอาวุโสมาบรรยายในหัวข้อพิเศษเป็นส่วนรวม

ฝึกปฏิบัติ หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของนายทหารนักเรียน ด้านการกีฬา การฝึกยุทธกีฬา และการฝึกพร้อม การฝึกทำโจทยแบบฝึกหัด หรือการแก้ปัญหารายบุคคล นอกจากนั้นยังหมายรวมถึง การดูกิจการและศึกษาภูมิประเทศด้วย

การค้นคว้า เป็นชั่วโมงการศึกษาที่ให้ นทน. ใช้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง จากเอกสาร ประกอบการบรรยาย เอกสารประกอบการศึกษา คู่มือ ตำรา สิ่งตีพิมพ์อื่นๆ และจากสื่อต่างๆ เพื่อศึกษาถึง รายละเอียดจากงานที่ได้รับมอบหมาย **อย่างไรก็ตาม เวลาค้นคว้าที่กำหนดไว้นี้ ก็ยังคงไม่เพียงพอสำหรับ นทน. ทำความเข้าใจกับเนื้อหาของเอกสารอ่านประกอบ นทน. จำเป็นต้องอุทิศเวลาส่วนตัวนอกเวลาราชการ ในการอ่านหรือค้นคว้าเอกสารอ่านประกอบ เอกสารอื่นๆ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในการศึกษา**

๕. ความสัมพันธ์กับหมวดวิชาอื่น

การศึกษาอบรมในหมวดวิชาความมั่นคงแห่งชาติมีความสำคัญคือ เป็นการศึกษากลุ่มชุดวิชาพื้นฐานที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานและชีวิตประจำวัน รวมทั้งเป็นพื้นฐานในการศึกษาในหมวดวิชา เสนาธิการกิจ หมวดวิชาปฏิบัติการทางทหาร และการศึกษาในระดับสูงต่อไป

ชุดวิชา ความมั่นคงแห่งชาติ

(๙ ชั่วโมง)

๑. ความสำคัญ

ชุดวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาความมั่นคงแห่งชาติ นับเป็นวิชาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความอยู่รอดและความปลอดภัยของประเทศชาติและประชาชนในประเทศ การศึกษาความมั่นคงจะมีลักษณะหลากหลายมิติ เนื่องจากความมั่นคงมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาและสถานการณ์ จากสาเหตุดังกล่าวการศึกษาความมั่นคงจะทำให้ผู้ศึกษาเกิดความเข้าใจมิติ และองค์ประกอบด้านต่างๆ ของความมั่นคง รวมทั้งเข้าใจเท่าทันสถานการณ์ที่มีผลต่อความมั่นคงของประเทศ เมื่อมีความรู้ความเข้าใจความมั่นคงแล้ว การกำหนดและตัดสินใจด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ก็จะมีความถูกต้องเหมาะสมต่อสถานการณ์ที่ประเทศจะต้องเผชิญ เพื่อเตรียมความพร้อมกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นจึงมีการศึกษาว่าความมั่นคงควรเพิ่มขอบเขตไปในด้านต่างๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พลังงานและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำลังอำนาจแห่งชาติเป็นพลังความสามารถทั้งหมดของประเทศในการสร้างและดำรงความมั่นคงแห่งชาติ โดยกำลังอำนาจแห่งชาตินี้จะถูกนำมาใช้โดยนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของชาติและตอบสนองผลประโยชน์ของชาติโดยเฉพาะเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ การศึกษากำลังอำนาจแห่งชาติจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์และการดำรงความมั่นคงของประเทศชาติ

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อให้ทหารนักเรียนมีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับความมั่นคง ยุทธศาสตร์ความมั่นคง กำลังอำนาจแห่งชาติ รวมถึงความหมายและองค์ประกอบของความมั่นคงแห่งชาติและผลกระทบจากสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศต่อความมั่นคง ยุทธศาสตร์ กำลังอำนาจแห่งชาติ รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบขององค์กรเหล่านี้ที่มีต่อความมั่นคงของประเทศไทย

๓. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาชุดวิชานี้ ใช้ระยะเวลาการศึกษาทั้งสิ้น ๙ ชั่วโมง โดยมีหัวข้อวิชาที่จะศึกษาประกอบด้วย

หมายเลขประจำหัวข้อวิชา

๔๓๐๑๐๑๐๑๐๑

๔๓๐๑๐๑๐๑๐๒

๔๓๐๑๐๑๐๑๐๓

หัวข้อวิชา

ความมั่นคงแห่งชาติเบื้องต้น

พื้นฐานยุทธศาสตร์ความมั่นคง

กำลังอำนาจแห่งชาติ

หัวข้อวิชา ความมั่นคงแห่งชาติเบื้องต้น

๑. ความสำคัญ

วิชาที่ว่าด้วยการศึกษาความมั่นคงแห่งชาติ นับเป็นวิชาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความอยู่รอดและความปลอดภัยของประเทศชาติและประชาชนในประเทศ การศึกษาความมั่นคงจะมีลักษณะหลากหลายมิติ เนื่องจากความมั่นคงมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาและสถานการณ์ ดังเช่นในอดีตความมั่นคงจะเป็นเรื่องที่น่ามุ่งเน้นให้ความสำคัญไปที่ภัยคุกคามจากกำลังทหาร จึงมอบให้ทหารเป็นหลักในการรับผิดชอบความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งนี้เนื่องจากเวลานั้นสถานการณ์ของโลกเต็มไปด้วยการเผชิญหน้ากันด้านทหาร ถึงแม้ประเทศที่มุ่งเน้นที่จะพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีก็จำเป็นต้องใช้กำลังทหารนำหน้าเพื่อให้ได้มาซึ่งความเจริญรุ่งเรือง โดยเฉพาะในยุคสงครามเย็นที่เต็มไปด้วยการเผชิญหน้ากันระหว่างขั้วอำนาจด้านตะวันตกและตะวันออก หรือค่ายสหรัฐฯ ซึ่งนิยมประชาธิปไตย และค่ายสหภาพโซเวียตที่นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ แต่ภายหลังการล่มสลายของหัวหนาค่ายที่นิยมคอมมิวนิสต์ ตามด้วยการยุติของสงครามเย็นในปี ค.ศ. ๑๙๙๑ (พ.ศ. ๒๕๓๔) การเผชิญหน้าด้านทหารดูเหมือนว่าจะยุติลงไปด้วย ทำให้เกิดแนวคิดที่ว่า ความเข้าใจเรื่องความมั่นคงแบบเดิมคือเน้นด้านทหาร (Military Security) มีความพอเพียงหรือเหมาะสมหรือไม่ โดยเฉพาะมีหลายประเทศที่ดูเหมือนว่ากำลังหลงทาง เพราะรัฐบาลมุ่งเสริมสร้างให้ประเทศมีความมั่นคงด้านการทหารสูงมาก แต่ประชาชนยังอดอยาก และไม่มีสวัสดิภาพในการดำรงชีพ ตัวอย่างเช่น ประเทศเกาหลีเหนือ ปากีสถาน หรือแม้แต่ประเทศไทยในยุครัฐบาลมาจากทหาร ดังนั้นจึงมีการศึกษาว่าความมั่นคงควรเพิ่มขอบเขตไปในด้านต่างๆ เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พลังงานและสิ่งแวดล้อม และมีนักวิชาการบางกลุ่มให้ความเห็นว่าการศึกษาความมั่นคงต้องมุ่งไปที่ความมั่นคงของประชาชนเป็นศูนย์กลาง อย่างไรก็ตามมีข้อโต้แย้งต่อทฤษฎีนี้คือจะอย่างไรให้เกิดความมั่นคงต่อประชาชนได้ทุกคนจริง เพราะในโลกแห่งความเป็นจริงประชาชนมีมากมายหลายกลุ่มที่มีจุดมุ่งผลประโยชน์ต่างกัน เช่นกลุ่มคนจนกับคนรวย กลุ่มพ่อค้ากับกลุ่มชาวนา การเพิ่มความมั่นคงให้ประชาชนกลุ่มหนึ่ง ก็จะไปลดความมั่นคงของประชาชนกลุ่มอื่น

นอกจากนี้ปัจจุบันโลกอยู่ในช่วงแห่งการปรับตัว (Transition) ถึงแม้จะมีความพยายามจากมหาอำนาจเดี่ยวของโลก (สหรัฐฯ) ในการที่จะจัดระเบียบโลก (World Order) แต่ทิศทางการขับเคลื่อนสถานการณ์ของโลกยังไม่เสถียรภาพ กระแสความขัดแย้งและการต่อต้านทางวัฒนธรรม ความคิดและผลประโยชน์ ได้แพร่กระจายไปในภูมิภาคต่างๆ ทำให้ปัญหาไม่เกิดขึ้นเฉพาะในระดับภายในประเทศ แต่ในระดับระหว่างประเทศก็ได้ทวีความรุนแรงขึ้นมาก จนส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศต่างๆ อีกทั้งสังคมโลกดูเหมือนจะแคลงจากผลของการแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารและการคมนาคมมีความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น การติดต่อสื่อสารของ

มนุษย์ในระดับภายในและภายนอกประเทศมีความหนาแน่นมากขึ้น เป็นเหตุให้องค์ประกอบที่กระทบต่อความมั่นคงมีความซับซ้อน รวดเร็วและรุนแรง อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

จากสาเหตุดังกล่าวการศึกษาความมั่นคงจะทำให้ผู้ศึกษาเกิดความเข้าใจมิติ และองค์ประกอบด้านต่างๆ ของความมั่นคง รวมทั้งเข้าใจเท่าทันสถานการณ์ที่มีผลต่อความมั่นคงของประเทศ เมื่อมีความรู้ความเข้าใจความมั่นคงแล้ว การกำหนดและตัดสินใจด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ก็就会有ความถูกต้องเหมาะสมต่อสถานการณ์ที่ประเทศจะต้องเผชิญ หรือแม้แต่ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ก็สามารถวิเคราะห์และเข้าใจความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศและประชาชน เพื่อเตรียมความพร้อมพร้อมกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นการศึกษาความมั่นคงไม่ใช่เรื่องไกลตัวที่จำกัดอยู่แต่ระดับการศึกษาชั้นสูงหรือในกลุ่มผู้นำอีกต่อไป

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นายทหารนักเรียนมีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับความมั่นคง รวมถึงความหมายและองค์ประกอบของความมั่นคงแห่งชาติและผลกระทบจากสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศต่อความมั่นคง

๓. สารสังเขปการศึกษา

ในปัจจุบัน มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ และพฤติกรรมของรัฐที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงของประเทศต่างๆ ในโลกอยู่ ๔ ทฤษฎีด้วยกัน คือ

ทฤษฎีพฤติกรรมมนุษย์

- ลัทธิลัจจะนิยม (Realism) พวกที่เชื่อว่าอำนาจคือความถูกต้อง มนุษย์มีพื้นฐานของความเห็นแก่ตัว และเมื่อมีฝ่ายหนึ่งได้ประโยชน์ อีกฝ่ายหนึ่งก็ต้องเสียประโยชน์เสมอ (Win-Lost)
- ลัทธิเสรีนิยม (Liberalism) พวกที่เชื่อว่าคนเราสามารถร่วมมือกันและอยู่กันได้ด้วยสันติ และเชื่อว่าเมื่อประสานประโยชน์เข้าด้วยกันก็จะได้ผลประโยชน์ร่วมกัน (Win-Win)

ทฤษฎีในเรื่องเศรษฐกิจและสังคม

- ลัทธิมาร์ก (Marxism) พวกที่เชื่อว่า ชนชั้น หรือ ทุนนิยม เป็นตัวขัดขวางความกินดีอยู่ดีของมนุษย์ และคิดว่ามนุษย์แม้ว่าจะมีความสามารถต่างกันแต่ควรมีความเท่าเทียมกัน คนรวยไม่ควรต่างจากคนจนมากนัก เพื่อให้ได้สถานะดังกล่าว รัฐควรเข้ามาจัดการในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะสวัสดิการของประชาชนให้มากที่สุด
- ลัทธิทุนนิยม (Capitalism) พวกนี้จะเชื่อว่าใครทำอะไรควรได้มาก ใครทำน้อยควรได้น้อย เอกชนควรเป็นตัวนำ รัฐบาลเพียงแต่ควบคุมเฉพาะเรื่องที่สำคัญเช่นความมั่นคง โครงสร้างพื้นฐาน ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมีลัทธิอื่นๆ อีกมากแต่จะไม่นำมากล่าวในที่นี้เนื่องจากบางลัทธิเป็นเพียงแขนงย่อยที่แตกออกจากลัทธิข้างต้น และบางลัทธิก็ไม่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง

พฤติกรรมของแต่ละประเทศในโลกนี้มักจะเข้าข่าย ๔ ลัทธินี้เสมอหรือบางครั้งอาจเป็นการผสมหรืออยู่กึ่งกลางระหว่างลัทธิต่างๆ แต่โดยทั่วไปแล้วอาจจะกล่าวได้ว่า หากประเทศต่างๆ ในโลกนี้มีความคิดโน้มเอียงไปทาง Realism ก็จะทำให้มีโอกาสเกิดความขัดแย้งมากขึ้นเนื่องจากต่างคนต่างเห็นแก่ตัวต่างคนต่างแยกตัวออกจากสังคมโลก และเน้นการพึ่งพาตนเองอันจะทำให้สถาบันกลาง เช่น สหประชาชาติ อ่อนแอ ในขณะที่เดียวกันหากประเทศต่างๆ มีมุมมองในทาง Liberalism ประเทศเหล่านั้นก็จะสนับสนุนให้มีสถาบันกลางที่เข้มแข็ง มีกฎหมายที่เป็นธรรมและมีการบังคับใช้ที่เป็นรูปธรรม ความเป็นห่วงเรื่องความมั่นคงของประเทศต่างๆ จะมีแนวโน้มลดลงซึ่งอาจส่งผลทำให้นโยบายความมั่นคงของประเทศต่างๆ มีการปรับลดกำลังทหารลงเป็นต้น ในอีกมุมมองหนึ่งหากประเทศต่างๆ โนมเอียงไปทาง Marxism รัฐบาลก็จะมีอำนาจในการตัดสินใจมากและด้วยเรื่องการคานอำนาจรัฐบาลมักทำอะไรตามอำเภอใจ และนั่นหมายถึงความเสี่ยงที่จะเกิดความขัดแย้งเพิ่มมากขึ้น หลายครั้งที่เกิดความขัดแย้งระหว่างลัทธิหนึ่งกับอีกลัทธิหนึ่ง สงครามเย็นเป็นตัวอย่งที่ดีของความขัดแย้งระหว่างลัทธิทุนนิยม (Capitalism) กับคอมมิวนิสต์ (Marxism) การทำนายแนวโน้มความมั่นคงของโลกส่วนใหญ่จะพิจารณาตามสถานการณ์ในขณะนั้นว่าลัทธิอะไรมีอิทธิพลต่อสังคมโลกมากที่สุด

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

๔.๑ การบรรยายในห้องเรียน ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญเกี่ยวกับเนื้อหาที่ศึกษา

๕.๑ ปัจจุบันระหว่างแนวความคิด Realism และ Liberalism แบบใดมีผลต่อสังคมโลกมากกว่ากัน และแนวความคิดแบบคอมมิวนิสต์และแนวความคิดแบบทุนนิยม แบบใดจะแข็งแกร่งขึ้นหรือแบบใดจะอ่อนแอลงในอนาคต

๕.๒ ท่านคิดว่า Globalization มีผลต่อความมั่นคงของไทยอย่างไร

๕.๓. ในอนาคต ความขัดแย้งจะมีโอกาสเกิดขึ้นจากสาเหตุใดบ้าง ความขัดแย้งถึงขั้นใช้กำลังทหารจะมีโอกาสเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด

๕.๔ ให้บอกผลกระทบของการก่อการร้ายต่อความมั่นคงของประเทศหนึ่งๆ และอธิบายความแตกต่างระหว่างการทำสงครามระหว่างรัฐกับรัฐ กับ รัฐกับกลุ่มก่อการร้าย

๕.๕ ความมั่นคงแห่งชาติหมายถึงอะไร และควรครอบคลุมถึงหัวข้อใดบ้าง หลังจากสงครามเย็นยุติ ปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ

๕.๖ ท่านคิดว่าในอนาคต ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาอะไรบ้างที่มีผลกระทบจนทำให้ความมั่นคงแห่งชาติลดลง

๕.๗ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติของประเทศไทยกำหนดโดยใคร และมีเนื้อหาอย่างไร

๖. เอกสารประกอบการศึกษา

- ๖.๑ เอกชัย ศรีวิลาศ, พ.อ., เอกสารประกอบการศึกษา หมวดวิชาความมั่นคงแห่งชาติ เรื่อง ความมั่นคงแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ, บทที่ ๑ หน้า ๑ - ๕๑
- ๖.๒ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๕๙, สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ หรือนโยบายความมั่นคงแห่งชาติฉบับปัจจุบัน
- ๖.๓ กิตติพงษ์ จันทร์สมบูรณ์, น.ท., พื้นฐานความมั่นคงแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ

๗. เอกสารอ่านประกอบเพิ่มเติม

- ๗.๑ วีรพล วรานนท์, พล.ร.ท., ยุทธศาสตร์และการกำหนดกำลังรบ
- ๗.๒ Richard M. Shultz, Jr., "Introduction to International Security" in R. M. Shultz, R. Godson and G. H. Quester (eds.) Security Studies for the 21th Century, Brassey's, (Washington:97) pp.43-80

หัวข้อวิชา พื้นฐานยุทธศาสตร์ความมั่นคง

๑. ความสำคัญ

จากความหมายของความมั่นคงแห่งชาติคือการที่ชาติมีความปลอดภัยและปราศจากอันตรายทั้งปวง ความมั่นคงจึงนับว่าเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของประเทศที่จะเสริมสร้างให้เข้มแข็งอยู่ตลอดไป ทั้งนี้วิธีการที่แต่ละประเทศดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งความมั่นคงจำเป็นต้องมีการเตรียมการและวางแผนรองรับที่เรียกว่าการกำหนด ยุทธศาสตร์ ดังนั้นรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องกำหนดยุทธศาสตร์ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมการรองรับภัยคุกคามหรือสถานการณ์ที่ไม่อำนาจต่อความมั่นคง รวมทั้งยังเป็นการแสวงหาและสร้างโอกาสแห่งความได้เปรียบหรือได้รับผลประโยชน์เหนือฝ่ายตรงข้าม ซึ่งก็คือการสร้างและเสริมความมั่นคงให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้หลังจากที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์ขึ้นแล้ว ทหารก็จะสามารถนำมากำหนดกำลังรบที่สอดคล้องได้

ในปัจจุบันสถานการณ์โลกและในประเทศมีส่วนผลักดันให้สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก รวมทั้งมีการเพิ่มขึ้นของปัจจัยต่างๆ ที่เข้ามากระทบต่อความมั่นคง อาทิ การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา เทคโนโลยี พลังงาน และสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ทำให้การกำหนดยุทธศาสตร์ที่ดีจึงมีความซับซ้อนและยุ่งยากมากยิ่งขึ้น ผู้ที่จะทำการกำหนดยุทธศาสตร์จำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบด้านต่างๆ อย่างรอบคอบครบถ้วนและเป็นระบบ ดังนั้นการศึกษาพื้นฐานยุทธศาสตร์ความมั่นคงจะเป็นรากฐานให้ผู้ศึกษาสามารถพัฒนาตนเอง เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ดีได้ในอนาคต อย่างไรก็ตามในขั้นนี้ทหารนักเรียนจะเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และสามารถประยุกต์ต่อไปว่าประเทศไทยมียุทธศาสตร์อย่างไร กำหนดขึ้นมาได้อย่างไร และจะมองเห็นว่ายุทธศาสตร์มากเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานได้อย่างไร

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อให้ทหารนักเรียนมีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ความมั่นคง รวมถึงความหมายและองค์ประกอบของยุทธศาสตร์และแนวคิดด้านต่างๆ ที่มีผลต่อความมั่นคงแห่งชาติ และผลกระทบจากสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศต่อการกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคง

๓. สารสังเขปการศึกษา

ในปัจจุบันสถานการณ์โลกและในประเทศมีส่วนผลักดันให้สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก รวมทั้งมีการเพิ่มขึ้นของปัจจัยด้านต่างๆ ที่เข้ามากระทบต่อความมั่นคง อาทิ การเมือง สังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี พลังงานและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ทำให้การกำหนดยุทธศาสตร์มีความซับซ้อนและ

ยุ่งยากยิ่งขึ้น ผู้ที่จะทำการกำหนดยุทธศาสตร์จำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบด้านต่างๆ อย่างรอบคอบครบถ้วน และเป็นระบบ ดังนั้นการศึกษาพื้นฐานยุทธศาสตร์ความมั่นคงจะเป็นรากฐานให้ผู้ศึกษาสามารถพัฒนาตนเอง เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ดีในอนาคต อย่างไรก็ตามในขั้นนี้นายทหารนักเรียนจะเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ และสามารถประยุกต์ต่อไปว่ายุทธศาสตร์ของประเทศไทยเป็นอย่างไร กำหนดขึ้นมาได้อย่างไร และจะมองเห็นว่ายุทธศาสตร์มาเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานได้อย่างไร

ศาสตราจารย์ เฮนรี ซี บาร์เลต ได้เสนอแนวความคิดในการจัดทำยุทธศาสตร์ไว้ ซึ่งเป็นแบบที่เข้าใจง่าย และได้รับการยอมรับใช้อย่างกว้างขวาง โดยได้กล่าวว่า ยุทธศาสตร์ คือการนำเครื่องมือที่มีมาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ปัจจัยที่กระทบกับการจัดทำยุทธศาสตร์คือ สภาพแวดล้อมด้านความมั่นคง ซึ่งก็คือวิชาที่นายทหารนักเรียนได้เรียนมาก่อนหน้านี้ ปัจจัยที่สำคัญอีกอันหนึ่งคือ ปัจจัยด้านทรัพยากร (เช่น เงิน กำลังพล วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ) ทั้งนี้จากความจริงที่ว่าไม่มีชาติใดที่มีทรัพยากรจนถึงขนาดไม่จำกัด ทุกชาติแม้กระทั่งชาติที่ร่ำรวยก็ยังมีทรัพยากรที่มีไม่เพียงพอ การจัดทำยุทธศาสตร์จึงต้องมีการพิจารณาจัดสรรทรัพยากรให้กับสิ่งที่มีความจำเป็นมากกว่าก่อน นอกจากนี้ บาร์เลตยังกล่าวว่าถ้าหากการจัดทำยุทธศาสตร์ไม่มีความสอดคล้องกัน เช่นยุทธศาสตร์ไม่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ได้ทั้งหมด หรือทรัพยากรเครื่องมือต่างๆ ไม่เพียงพอกับการใช้งานตามยุทธศาสตร์ ก็เกิดความเสียหายที่จะทำให้อายุทธศาสตร์ในภาพรวมนั้นไม่ประสบความสำเร็จ

โดยทั่วไปแล้ว ยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นยุทธศาสตร์หลักของประเทศ และเป็นแนวทางให้กับการจัดทำยุทธศาสตร์ในระดับรองลงไป เช่น ยุทธศาสตร์ทหาร ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ ฯลฯ เป็นต้น ในส่วนของการจัดทำยุทธศาสตร์ทหารนั้น โดยปกติแล้วจะกำหนดเฉพาะแนวความคิดในการใช้กำลังทหารแบบกว้างๆ อย่างไรก็ตามบางประเทศรวมเอาการจัดทำโครงสร้างกำลังรวบรวมเข้าไปในยุทธศาสตร์ทหารด้วย

ในประเทศที่ยุทธศาสตร์ทหารกำหนดเพียงกรอบแนวความคิดกว้างๆ นั้น เหล่าทัพต่างๆ จำเป็นจะต้องจัดทำยุทธศาสตร์ของตนเองเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ทหาร เช่น ทร. ต้องจัดทำยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือขึ้นมา ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งโครงสร้างกำลังรบของกองทัพ และโครงสร้างกำลังรบนี้เองที่เป็นที่มาของกำลังทหารของแต่ละเหล่าทัพ เป็นที่มาของขนาดกองทัพ แบบและจำนวนของอาวุธยุทโธปกรณ์ จำนวนและขีดความสามารถกำลังพลที่ต้องการ รูปแบบการจัดหน่วย ขีดความสามารถในการซ่อมทำและการส่งกำลังบำรุงที่ต้องการ รวมไปถึงหลักนิยมและรูปแบบวิธีการรบที่เหมาะสมด้วย นายทหารนักเรียนทุกคน เรือและเครื่องบินของกองทัพเรือทุกลำก็เป็นผลผลิตจากการวางยุทธศาสตร์ในช่วงก่อนหน้านี้นี้ การที่นายทหารนักเรียนเข้ามาศึกษาเพิ่มเติมที่ รร.ชต. ก็เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประสิทธิภาพของกำลังพลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ใช้งานอาวุธยุทโธปกรณ์ต่างๆ ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในอันที่จะผลักดันให้ยุทธศาสตร์ที่วางไว้ประสบความสำเร็จต่อไป

๔. วิธิตำเนนการศึกษา

๔.๑ การบรรยายในห้องเรียน ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญเกี่ยวกับเนื้อหาที่ศึกษา

- ๕.๑ ยุทธศาสตร์คืออะไร มีวิวัฒนาการอย่างไร
- ๕.๒ ยุทธศาสตร์กับความมั่นคงมีความเกี่ยวข้องกันหรือไม่ อย่างไร
- ๕.๓. การกำหนดยุทธศาสตร์ควรพิจารณาปัจจัยด้านใดบ้าง

๖. เอกสารประกอบการศึกษา

- ๖.๑ วีระยุทธ นอบน้อย,น.ท., เอกสารประกอบการศึกษา หมวดวิชาความมั่นคงแห่งชาติ เรื่อง ความมั่นคงแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ, บทที่ ๒ หน้า ๕๒ - ๑๑๑
- ๖.๒ อทร.๘๑๐๑, การกำหนดยุทธศาสตร์และกำลังรบทางเรือ พ.ศ.๒๕๕๓
- ๖.๓ กิตติพงษ์ จันทรสมบูรณ์, น.ท., พื้นฐานความมั่นคงแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ

๗. เอกสารอ่านประกอบเพิ่มเติม

- ๗.๑ วีรพล วรานนท์, พล.ร.ท., ยุทธศาสตร์และการกำหนดกำลังรบ
- ๗.๒ Richard M.Shultz, Jr., “Introduction to International Security” in R. M. Shultz., R. Godson and G. H. Quester (eds.) Security Studies for the 21th Century, Brassey’s, (Washington:97) pp.43-80

หัวข้อวิชา กำลังอำนาจแห่งชาติ

๑. ความสำคัญ

กำลังอำนาจแห่งชาติเป็นพลังความสามารถทั้งหมดของประเทศในการสร้างและดำรงความมั่นคงแห่งชาติ โดยกำลังอำนาจแห่งชาตินี้จะถูกนำมาใช้โดยนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของชาติและตอบสนองผลประโยชน์ของชาติโดยเฉพาะเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งกำลังอำนาจแห่งชาติคือเครื่องมือในยุทธศาสตร์ของรัฐ ดังนั้นการศึกษากำลังอำนาจแห่งชาติจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์และการดำรงความมั่นคง ความเข้าใจในจุดแข็งและจุดด้อยของกำลังอำนาจแห่งชาติจะเป็นพื้นฐานที่จะนำไปกำหนดยุทธศาสตร์ชาติได้ส่วนหนึ่ง นักยุทธศาสตร์ชาติที่ดีจะต้องมีความสามารถที่จะบูรณาการกำลังอำนาจด้านต่างๆ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพราะถึงแม้ประเทศที่มีกำลังอำนาจแห่งชาติสูงอาจไม่ประสบความสำเร็จ ถ้าไม่มียุทธศาสตร์ที่สามารถนำเอากำลังอำนาจที่มีไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาความหมายและองค์ประกอบของกำลังอำนาจแห่งชาติและความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจแห่งชาติกับความมั่นคงแห่งชาติ

๓. สารสังเขปการศึกษา

กำลังอำนาจแห่งชาติเป็นพลังความสามารถทั้งหมดของประเทศที่สามารถนำมาใช้ได้ เพื่อให้บรรลุผลประโยชน์ของชาติที่ต้องการ โดยกำลังอำนาจของชาตินี้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่จะถูกนำมาใช้ในรูปแบบต่างๆ กัน เช่นในรูปของนโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์ชาติ หรือชื่อเรียกอื่นๆ เช่น นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฯลฯ ดังนั้นการศึกษากำลังอำนาจแห่งชาติจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์และการดำรงความมั่นคง

โดยทั่วไปกำลังอำนาจแห่งชาติมีที่มาจากหลากหลายแหล่งด้วยกัน ตัวอย่างเช่น ภูมิศาสตร์ กำลังทหาร ทรัพยากรธรรมชาติ กำลังการผลิต การค้า การเงิน จำนวนและคุณลักษณะของพลเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ ปกติแล้วกำลังอำนาจจะแบ่งออกเป็น ๕ สาขาตามประเภทของการใช้งานได้แก่ กำลังอำนาจด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และเทคโนโลยี หรือบางครั้งอาจแบ่งเป็นแบบ Hard Power และ Soft Power ก็ได้ กล่าวคือ Hard Power คือความสามารถทำให้ผู้อื่นกระทำในสิ่งที่ไม่ต้องการด้วยการบังคับขู่เข็ญ (เช่นกำลังทหาร) และ Soft Power คือ ความสามารถในการโน้มน้าวให้ผู้อื่นให้สิ่งที่ท่านต้องการโดยเต็มใจ

หรือไม่ต้องบังคับ (เช่นการทูต การเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และเทคโนโลยี)

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

๔.๑ การบรรยายในห้องเรียน ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญเกี่ยวกับเนื้อหาที่ศึกษา

๕.๑ กำลังอำนาจแห่งชาติ คืออะไร

๕.๒ องค์ประกอบและที่มาของกำลังอำนาจแห่งชาติ คืออะไรบ้าง

๕.๓ ประเทศไทยมีกำลังอำนาจด้านใดบ้างที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อน อย่างไร

๖. เอกสารประกอบการศึกษา

๖.๑ เสนิส์ หังสูบุตร, น.อ., กำลังอำนาจแห่งชาติ, ๒๕๕๑

๗. เอกสารอ่านประกอบเพิ่มเติม

ชุดวิชา ทหารและกิจการระหว่างประเทศ

(๑๒ ชั่วโมง)

๑. ความสำคัญ

การศึกษาคู่มือความมั่นคงแห่งชาติ ผลกระทบส่วนหนึ่งต่อความปลอดภัยของชาติและประชาชนคือผลกระทบจากภายนอกประเทศที่เกิดจากรัฐและองค์กรระหว่างประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากแนวโน้มของความเป็นไปของการเมืองระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเริ่มต้นด้วยความขัดแย้ง (Conflict) หรือไม่ก็เป็นความร่วมมือ (Cooperation) ในอดีตที่ผ่านมาความขัดแย้งได้นำความหายนะมาสู่ความมั่นคงเป็นอย่างมาก ทำให้ประเทศต่างๆ จำเป็นต้องเสริมสร้างหลักประกันให้แก่ความมั่นคงของตนเอง ด้วยการแสวงหาความร่วมมือซึ่งกันและกัน บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศจึงเป็นตัวกลางในการป้องกันและระงับข้อขัดแย้ง นอกจากนี้การเผชิญหน้ากันระหว่างทหารเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์แห่งชาติอาจไม่คุ้มค่าอีกต่อไป อีกทั้งสภาวะแวดล้อมทางการเมืองระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป โดยมีองค์กรระหว่างประเทศระดับภูมิภาคและระดับโลกเกิดขึ้นเพื่อดูแลความเรียบร้อยของประเทศต่างๆ คุ้มครองและบังคับใช้ร่วมกัน เช่น กฎหมายระหว่างประเทศต่างๆ กฎบัตรสหประชาชาติ ฯลฯ บทบาทของทหารจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนไปจากหน้าที่หลักแบบเดิมที่ใช้ในการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามจากกองกำลังต่างชาติ ไปเป็นการใช้ทหารในหน้าที่ที่หลากหลายมากขึ้น เช่น ด้านการทูตเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรืออาจถูกส่งไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทของสนธิสัญญาระหว่างประเทศ เช่น การรักษาสันติภาพ ปกป้องการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาที่มา ความหมาย บทบาทและปัญหาอุปสรรคขององค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญ สถานการณ์และสภาวะแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย รวมทั้งศึกษาผลกระทบขององค์เหล่านี้ที่มีต่อความมั่นคงของประเทศไทยและต่อบทบาทของทหารเพื่อเตรียมกำลังให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๓. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาคู่มือชุดวิชานี้ ใช้ระยะเวลาการศึกษาทั้งสิ้น ๑๒ ชั่วโมง โดยมีหัวข้อวิชาที่จะศึกษาประกอบด้วย

หมายเลขประจำหัวข้อวิชา

๔๓๐๑๐๑๐๒๐๑

๔๓๐๑๐๑๐๒๐๒

๔๓๐๑๐๑๐๒๐๓

หัวข้อวิชา

องค์กรระหว่างประเทศกับความมั่นคงแห่งชาติ

ทหารและกิจการระหว่างประเทศ

แก้ปัญหาหายบุคคล

หัวข้อวิชา องค์การระหว่างประเทศกับความมั่นคงแห่งชาติ

๑. ความสำคัญ

การศึกษาความมั่นคงแห่งชาติ ผลกระทบส่วนหนึ่งต่อความปลอดภัยของชาติและประชาชนคือผลกระทบจากภายนอกประเทศที่เกิดจากรัฐและองค์การระหว่างประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากแนวโน้มของความเป็นไปของการเมืองระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเริ่มต้นด้วยความขัดแย้ง (Conflict) หรือไม่ก็เป็นความร่วมมือ (Cooperation) ในอดีตที่ผ่านมาความขัดแย้งได้นำความหายนะมาสู่ความมั่นคงเป็นอย่างมาก ทำให้ประเทศต่างๆ จำเป็นต้องเสริมสร้างหลักประกันให้แก่ความมั่นคงของตนเอง ด้วยการแสวงหาความร่วมมือซึ่งกันและกัน บทบาทขององค์การระหว่างประเทศจึงเป็นตัวกลางในการป้องกันและระงับข้อขัดแย้ง จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงความหมายและความสำคัญขององค์การระหว่างประเทศทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาคที่มีผลต่อความมั่นคงของประเทศชาติ

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาที่มา ความหมาย บทบาทและปัญหาอุปสรรคขององค์การระหว่างประเทศที่สำคัญ และมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบขององค์เหล่านี้ที่มีต่อความมั่นคงของประเทศไทย

๓. สารสังเขปการศึกษา

หัวข้อสำคัญหัวข้อหนึ่งที่ต้องพิจารณาในการศึกษาความมั่นคงแห่งชาติ คือผลกระทบต่อความปลอดภัยของชาติและประชาชนที่เกิดขึ้นจากภายในและภายนอกประเทศ ในส่วนผลกระทบจากภายนอกจะมุ่งเน้นไปที่ปัจจัยที่เกิดจากรัฐและองค์การระหว่างประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากแนวโน้มเบื้องต้นของความเป็นไปได้ในปฏิสัมพันธ์ของประเทศต่างๆ จะเริ่มต้นด้วยความขัดแย้ง (Conflict) หรือไม่ก็เป็นความร่วมมือ (Cooperation) โดยเฉพาะในอดีตที่ผ่านมา ความขัดแย้งได้นำความหายนะมาสู่ความมั่นคงเป็นอย่างมาก ทำให้ประเทศต่างๆ ในโลกจำเป็นต้องเสริมสร้างหลักประกันให้แก่ความมั่นคงของตนเองด้วยการแสวงหาความร่วมมือซึ่งกันและกัน จนมีส่วนทำให้บทบาทขององค์การระหว่างประเทศในการเป็นตัวกลางในการป้องกัน และระงับข้อขัดแย้ง โดดเด่นมากขึ้น แนวความคิดที่จะร่วมมือกันเพื่อความมั่นคงร่วม (Collective Security) จึงได้รับความสนใจจากสมาชิกจำนวนมากและส่งผลให้เกิดองค์การสหประชาชาติขึ้น นอกจากนี้ยังมีองค์การอื่นๆ ในระดับภูมิภาคที่เกิดจากแนวความคิดการป้องกันร่วมกัน (Collective Defense) และความร่วมมือในระดับรัฐต่อรัฐที่เรียกว่าพันธมิตร

(Alliance) ในปัจจุบันยังมีองค์กรซึ่งไม่เป็นของรัฐบาลได้รัฐบาลหนึ่ง (Non Governmental Organization: NGO) เกิดขึ้นอีกจำนวนมาก อย่างไรก็ตามการเพิ่มขึ้นขององค์กรระหว่างประเทศเหล่านี้ไม่ใช่จะมีผลกระทบทางด้านบวกต่อความมั่นคงของประเทศหนึ่งอย่างเดียว ในบางครั้งการรวมตัวกันเป็นองค์กรก็อาจเป็นสิ่งที่ทำร้ายหรือคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศในอีกกลุ่มก็ได้ ดังนั้นในการศึกษาความมั่นคงจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องพิจารณาบทบาทและความสำคัญขององค์กรระหว่างประเทศต่างๆ เหล่านี้

ทหารเคยเป็นเครื่องมือหลักของรัฐบาลในการดำเนินนโยบายของรัฐเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์แห่งชาติ ด้านการรักษาความมั่นคง แต่เมื่อระบบและสถานการณ์ระหว่างประเทศมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก และเครื่องมือในการดำเนินนโยบายของรัฐมีทางเลือกมากขึ้น นอกจากนี้การเผชิญหน้ากันระหว่างทหารเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์แห่งชาติอาจไม่คุ้มค่าอีกต่อไป จึงดูเหมือนว่าบทบาทในการรักษาความมั่นคงของทหารจะลดลงมาก อีกทั้งสถานะแวดล้อมทางการเมืองระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป โดยมีองค์กรระหว่างประเทศระดับภูมิภาคและระดับโลกเกิดขึ้นเพื่อดูแลความเรียบร้อยของประเทศต่างๆ ในโลกให้อยู่ภายใต้กฎระเบียบเดียวกัน ด้วยการออกกฎหมายมาให้ประเทศต่างๆ รับรองและบังคับใช้ร่วมกัน เช่น กฎหมายระหว่างประเทศ กฎบัตรสหประชาชาติ ฯลฯ บทบาทของทหารจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนไปจากหน้าที่หลักแบบเดิมที่ใช้ในการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามจากกองกำลังต่างชาติ ไปเป็นการใช้ทหารในหน้าที่ที่หลากหลายมากขึ้น เช่น ด้านการทูตเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรืออาจถูกส่งไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทของสนธิสัญญาระหว่างประเทศ เช่น การรักษาสันติภาพ ปกป้องการละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนั้นด้วยเหตุดังกล่าวจึงต้องมีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงสถานะแวดล้อมและระบบระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อบทบาทของทหาร เพื่อเตรียมกำลังให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

๔.๑ การบรรยายในห้องเรียน ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญเกี่ยวกับเนื้อหาที่ศึกษา

- ๕.๑ องค์กรระหว่างประเทศใดบ้างที่มีบทบาทในการเสริมสร้างความมั่นคงระหว่างประเทศ และมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย
- ๕.๒ ที่มา จุดมุ่งหมายและบทบาทของ ASEAN ARF APEC WTO และ UN คืออะไร
- ๕.๓ ประเทศไทยเกี่ยวข้องกับ ASEAN ARF APEC WTO และ UN อย่างไร องค์กรเหล่านี้มีส่วนเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร
- ๕.๔ NGO คืออะไร มีบทบาทที่สร้างผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร

๖. เอกสารประกอบการศึกษา

๖.๑ ตามที่อาจารย์ผู้สอนกำหนด

๗. เอกสารอ่านประกอบเพิ่มเติม

หัวข้อวิชา ทหารและกิจการระหว่างประเทศ

๑. ความสำคัญ

ทหารเคยเป็นเครื่องมือหลักของรัฐบาลในการดำเนินนโยบายของรัฐเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์แห่งชาติด้านการรักษาความมั่นคง แต่เมื่อระบบและสถานการณ์ระหว่างประเทศมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก และเครื่องมือในการดำเนินนโยบายของรัฐมีทางเลือกมากขึ้น นอกจากนี้การเผชิญหน้ากันระหว่างทหารเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์แห่งชาติอาจไม่คุ้มค่าอีกต่อไป จึงดูเหมือนว่าบทบาทในด้านการรักษาความมั่นคงของทหารจะลดลงมาก อีกทั้งสภาวะแวดล้อมทางการเมืองระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป โดยมีองค์กรระหว่างประเทศระดับภูมิภาคและระดับโลกเกิดขึ้นเพื่อดูแลความเรียบร้อยของประเทศต่างๆ คุ้มครองและบังคับใช้ร่วมกัน เช่น กฎหมายระหว่างประเทศต่างๆ กฎบัตรสหประชาชาติ ฯลฯ บทบาทของทหารจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนไปจากหน้าที่หลักแบบเดิมที่ใช้ในการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามจากกองกำลังต่างชาติ ไปเป็นการใช้ทหารในหน้าที่ที่หลากหลายมากขึ้น เช่นด้านการทูตเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรืออาจถูกส่งไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทของสนธิสัญญาระหว่างประเทศ เช่นการรักษาสันติภาพ ปกป้องการละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนั้นด้วยเหตุดังกล่าวจึงต้องมีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมและระบบระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อบทบาทของทหารเพื่อเตรียมกำลังให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาสถานการณ์และสภาวะแวดล้อม รวมทั้งระบบระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อบทบาทของทหารเพื่อเตรียมกำลังให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

๓. สารสังเขปการศึกษา

วิชาทหารและกิจการระหว่างประเทศจะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทที่สำคัญของทหารในการปฏิบัติการระหว่างประเทศ โดยการศึกษาจะเป็นการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงด้านความมั่นคงและระบบระหว่างประเทศที่เป็นส่วนสำคัญทำให้บทบาทของทหารต้องปรับตัวให้รองรับกับสภาวะแวดล้อมใหม่ ทั้งนี้การศึกษาจำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นและอาจกำลังจะเกิดกับการใช้กำลังทหาร รวมถึงการเตรียมการรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับบทบาทของทหารในอนาคต นอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาบทบาทของกองทัพไทยในการปฏิบัติการกิจการระหว่างประเทศ เช่น การรักษาสันติภาพว่ามีทิศทางไปทางใด

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

๔.๑ การบรรยายในห้องเรียน ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญเกี่ยวกับเนื้อหาที่ศึกษา

๕.๑ สถานการณ์ความมั่นคงระหว่างประเทศในปัจจุบันเป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศหรือไม่ อย่างไร

๕.๒ ทหารมีผลกระทบอย่างไรกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

๕.๓ ทหารไทยถูกส่งไปปฏิบัติหน้าที่อะไรบ้าง ภายใต้สนธิสัญญาระหว่างประเทศและมีความจำเป็นหรือไม่อย่างไร

๕.๔ การดำเนินการทางการเมืองระหว่างประเทศมีเครื่องมืออะไรบ้าง ที่ไม่ใช่ทหาร

๖. เอกสารประกอบการศึกษา

๖.๑ เอกสารตามที่คุณบรรยายกำหนด

๗. เอกสารอ่านประกอบเพิ่มเติม

หัวข้อวิชา แก้ปัญหารายบุคคล

๑. ความสำคัญ

การศึกษาพื้นฐานความมั่นคงแห่งชาตินับว่ามีความสำคัญต่อความอยู่รอดปลอดภัยของประเทศและประชาชน การแก้ปัญหารายบุคคลของนายทหารนักเรียนก็เพื่อทบทวนการศึกษาในหมวดวิชาความมั่นคงแห่งชาติ กับบทบาทหน้าที่ของทหารทั้งในประเทศและระหว่างประเทศให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

๒. ความมุ่งหมาย

เพื่อให้นายทหารนักเรียนได้ทบทวนและเข้าใจมากยิ่งขึ้นจากการศึกษาหมวดวิชาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาความมั่นคงแห่งชาติ พื้นฐานยุทธศาสตร์ความมั่นคง กำลังอำนาจแห่งชาติ องค์การระหว่างประเทศ และบทบาททหารในกิจการระหว่างประเทศ

๓. สาระสังเขปการศึกษา

อาจารย์ประจำหมวดวิชาความมั่นคงและอาจารย์ผู้สอนร่วมกันจัดทำปัญหาโจทย์ข้อสอบ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมหัวข้อวิชาที่ได้ศึกษามาในหมวดวิชานี้ ให้นายทหารนักเรียนแก้ปัญหาคือเป็นรายบุคคล

๔. วิธีดำเนินการศึกษา

๔.๑ คำนวณว่า ๓ ชั่วโมง แก้ปัญหารายบุคคล ๓ ชั่วโมง

๕. ประเด็นคำถามสำคัญเกี่ยวกับเนื้อหาที่ศึกษา

๕.๑ ตามที่อาจารย์ประจำหมวดวิชาความมั่นคงและอาจารย์ผู้สอนกำหนด

๖. เอกสารประกอบการศึกษา

๗. เอกสารอ่านประกอบเพิ่มเติม